19.10.2021

Kirkon Ulkomaanavun lausunto työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle asiasta VNS 5/2021 Kehityspolitiikan ylivaalikautinen selonteko

Kirkon Ulkomaanapu kiittää valiokuntaa mahdollisuudesta saada lausua kehityspolitiikan ylivaalikautisesta selonteosta. Kehityspoliittinen selonteko on kaivattu ja tärkeä pitkän aikavälin linjaus tukemaan Suomen kansainvälistä kehityspolitiikkaa. **Toivomme, että valiokunta kiinnittää lausunnossaan huomioita erityisesti seuraaviin kysymyksiin:**

1) Kehityspolitiikan ylivaalikautisen selonteon suurin heikkous on, ettei se sisällä kehitysrahoituksen tiekarttaa.
2) Ammattiin tai yrittäjyyteen johtavalla koulutuksella sekä opinto- ja uraohjauksella on valtava merkitys niin toimeentulon edellytysten kuin tasa-arvon lisäämisessä.
3) Kehittyvissä maissa erityisesti pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on tärkeä rooli kestävän kasvun luomisessa.
4) Kehityspolitiikka on kokonaisvaltaista Suomen toiminnan tarkastelua – kyse ei ole vain kehitysyhteistyöstä.
5) Naisten ja tyttöjen oikeuksia puolustavat järjestöt tarvitsevat enemmän suoraa rahoitusta.

Rahoitustiekartta

Kehitysrahoitus tukee köyhyyden vähentämistä kehittyvissä maissa sekä niiden selviytymistä ilmastokriisin aiheuttamista uusista haasteita. **Toivomme, että valiokunta antaa lausunnossaan vahvan tukensa kehitysrahoituksen tiekartalle, josta on selkeä kirjaus hallitusohjelmassa.** Kehitysrahoituksen nostaminen YK-sitoumuksen mukaiselle tasolle käyttää 0,7 prosenttia bruttokansantulosta (BKTL) kehitysyhteistyöhön vaatii pitkäjänteistä sitoutumista. Suomi on edelleen etäällä muista Pohjoismaista. Vuonna 2020 Ruotsin kehitysrahoituksen BKT-osuus oli 1,14 %, Norjan 1,11 % ja Tanskan 0,73 %. Vuoden 2022 kehitysyhteistyömäärärahojen tasoksi arvioidaan hallituksen talousarvioesityksessä noin 0,49 % bruttokansantulosta.

Erityisen valitettavaa on, että hallitus suunnittelee kehitysrahoituksen leikkauksia vuodelle 2023. Tällä voi olla vaikutuksia Suomen kansainväliseen asemaan. Kuten ulkoasiainvaliokunnan lausunnossa (UaVL 5/2021) hyvin todettiin: ”päätetyllä määrärahaleikkauksella voi olla heijastusvaikutuksia myös Suomen seuraavaan YK:n turvallisuusneuvoston vaalikampanjaan.” Suomi ei yllä hallitusohjelman tavoitteeseen olla ”kokoaan suurempi maailmalla” mikäli kehitysrahoituksen kasvulle ei ole uskottavaa tiekarttaa.

Myönteistä on se, että Suomi on Vähiten kehittyneitä (LDC) maita koskevan 0,2%:n tavoitteen osalta hyvin lähellä tavoitteen saavuttamista. Kehitysrahoituksen painottamista köyhimmille ja hauraimmille maille pitää edelleen jatkaa.

Ammattiin tai yrittäjyyteen johtavan koulutuksen ja opinto- ja uraohjauksen merkitys

Afrikan maissa joka vuosi noin 10-12 miljoonaa nuorta tulee työmarkkinoille, mutta uusia työpaikkoja syntyy vain 3 miljoonaa. Tästä näkökulmasta pidämme hyvänä, että selonteko huomioi laajasti työn, yrittäjyyden ja yksityisen sektorin roolin kehityksessä ja kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa.

PL 210 (Eteläranta 8)
00131 Helsinki
kirkonulkomaanapu.fi

Koronan aiheuttaman talouskriisin jälkeen on entistäkin tärkeämpää, että nuoret saavat sellaista koulutusta, joka johtaa työllistymiseen ja toimeentuloon.

Afrikan Unioni on omassa työssään kiinnittänyt huomiota koulutuksen työmarkkinavastaavuuteen. Työttömäksi valmistuneiden nuorten ilmiö on yleinen. Useissa kehittyvissä maissa juuri ammattiin tai yrittäjyyteen johtavan koulutuksen kehittäminen on jäänyt vähälle huomiolle. Samoin kohtaanto-ongelma nuorten taitojen ja työnantajien tarpeiden välillä on suuri. Ammatillisen koulutuksen laadun parantamisella uraohjauspalveluilla kurotaan kohtaantohaastetta umpeen.

Toivomme, että valiokunta lausunnossaan korostaa työhön ja yrittäjyyteen johtavaa koulutusta sekä opinto- ja uraohjausta, jotka tukevat sekä kestävä talous ja ihmisarvoinen työ että koulutuspainopisteen toteuttamista.

Tietoisuuden lisääminen koulutuksen hyödyistä on tutkitusti toimiva ja kustannustehokas tapa myös lisätä tyttöjen osallistumista koulutukseen.[1] Tämä korostaa opinto- ja uraohjauksen merkitystä, sillä tyttöjen ja poikien välinen koulutusero kasvaa toiselle asteelle siirryttäessä, koska tyttöjen kouluttamista ei perheissä pidetä hyödyllisenä. Naisten ja erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien naisten taloudellinen voimaantuminen ja kestävien toimeentulomahdollisuuksien varmistaminen, kuten pienyritystoiminnan kehittäminen, on keskeistä tasa-arvon edistämisen kannalta. Tytöt ja nuoret naiset valitsevat työuransa sukupuolittuneita ammatinvalintoja laajemmin opinto-ohjauksen seurauksena.

Kirkon Ulkomaanapu nivoo yrittäjyyskoulutuksen ja uraohjauksen ammatilliseen koulutukseen. Esimerkiksi Rwamwanjan pakolaisasutusalueella Ugandassa sen tuloksena yli 85 % ammattikoulun päättävistä työllistyy tai perustaa oman yrityksen.

Kambodžhassa opinto-ohjauksella on vaikutettu siihen, että siirtyminen kouluasteelta seuraavalle on parantunut ja koulupudokkuus vähentynyt. Koulupolun loppuunsaattaminen on edellytys jatko-opinnoille sekä parantaa työllistymismahdollisuuksia. KUA alkoi kehittää opinto-ohjausta Kambodžassa pienentääkseen kuilua koulujen opetuksen ja työelämässä tarvittavien tietojen ja taitojen välillä. KUA koulutti maan kaikkien aikojen ensimmäiset opinto-ohjaajat hyödyntäen Opettajat ilman rajoja -verkoston vapaaehtoisten asiantuntemusta. Tulokset ovat olleet hyviä. Kouluissa, joissa on opinto-ohjausta, koulun keskeyttäneiden oppilaiden määrät ovat vähentyneet ja oppimistulokset parantuneet. Nykyään opinto-ohjaus on virallisesti osa Kambodžan kansallista opetussuunnitelmaa.

Pienten ja keskisuurten yritysten rooli kestävän kasvun luomisessa

Pienet ja keskisuuret yritykset ovat erityisen tärkeitä uusien työpaikkojen syntymisen kannalta. Kuitenkin juuri vähiten kehittyneissä LDC-maissa pk-sektori on alikehittynyt. Puhutaan jopa ”missing middle” –ilmiöstä. Säälliset, paikallista ja globaalia kestävää kehitystä tukevat työpaikat kehittyvissä maissa ovat paitsi näiden maiden, myös EU:n ja Suomen etu. **Toivomme, että lausunnossaan valiokunta antaa tukensa sille, että osana Suomen kestävä talous ja ihmisarvoinen työ –painopistettä, yritystoiminnan tukea suunnataan myös vähiten kehittyneisiin maihin ja erityisesti näiden pk-sektorille.**

[1] Global Partnership for Education: Investing in girls' education? Top 3 lessons from the evidence

PL 210 (Eteläranta 8)
00131 Helsinki
kirkonulkomaanapu.fi

- Suomelta tarvitaan kunnianhimoa viedä eteenpäin pk-sektorin tukemista niin omassa kehitysyhteistyössään kuin EU: Team Europe aloitteiden (TEI) puitteissa.
- YK:n LDC-prosessin puitteissa Suomella mahdollisuus olla aloitteellinen pk-sektorille kohdistetun erityisen ”International Support Mechanism” –väylän luomisessa vähiten kehittyneiden maiden pk-sektorille ja kestävien yritysten ekosysteemille yhdessä muiden toimijoiden kanssa.
- Vähiten kehittyneissä ja hauraissa maissa tulee pyrkiä hyödyntämään ei vain lahjamuotoista kehitysapua, vaan enenevästi kaikkia kehitysrahoituksen instrumentteja.

Kirkon Ulkomaanapu on vahvasti mukana kehittyvien maiden yksityisen sektorin vahvistamisessa FCA Investments -sijoitusyhtiön kautta, jonka liiketoiminnan tarkoitus on tehdä vaikuttavuusinvestointeja pieniin ja keskisuuriin yrityksiin kehitysmaissa.

Kolmessa vuodessa FCAI on sijoittanut 12 miljoonaa euroa rahastojen kautta sekä tehnyt kolme suoraa sijoitusta, joiden avulla vastuulliset yritykset kasvavat ja luovat säällisiä, pysyviä työpaikkoja Afrikan kasvavalle nuorisolle. Mahdollisuus tehdä työtä ja ansaita toimeentuloa edistää merkittävästi yhteiskunnan vakautta ja kehitystä.

Kokonaisvaltaisen kehityspolitiikan tulee näkyä myös Suomen kaikessa toiminnassa

Selonteko määrittelee, että kehityspolitiikalla tarkoitetaan Suomen johdonmukaista toimintaa kaikilla niillä kansainvälisen yhteistyön ja kansallisen politiikan lohkoilla, joilla vaikutetaan kehittyvien maiden asemaan. Kuitenkin selonteko itsessään keskittyy lähinnä kehitysyhteistyöhön ja jää epäselväksi, miten Suomen muiden politiikan sektorien vaikutuksia kehittyviin maihin pitäisi arvioida.

Toivomme, että valiokunta lausunnossaan kiinnittää huomiota tarpeeseen arvioida Suomen kehityspolitiikkaa myös muiden politiikan sektorien näkökulmasta kuin puhtaan kehitysyhteistyön.

Sukupuolten välisen tasa-arvon sekä naisten ja tyttöjen oikeuksien edistäminen

Yleisesti Suomen kansainvälisessä politiikassa on pitkään ollut vahva sitoumus tasa-arvon, naisten ja tyttöjen oikeuksien edistämiseen, myös selonteko nostaa tämän aika kattavasti esiin. Tämä on erittäin myönteistä. **Naisten oikeuksien järjestöt ja naisihmisoikeuspuolustajat tarvitsisivat kuitenkin enemmän kohdennettua rahoitusta ja muuta tukea – erityisesti kriisialueilla.**

Tärkeää on tietenkin nostaa esiin ja edelleen vahvistaa niitä keinoja, miten esimerkiksi Suomi yksin ja yhdessä samanmielisten maiden ja muiden toimijoiden kanssa voi puolustaa tätä tärkeää työtä ja pyrkiä vaikuttamaan naisten ja tyttöjen oikeuksia aktiivisesti vastustaviin maihin ja tahoihin. USA:n tilanne on nyt hieman muuttunut mutta on vahvoja vaikuttajamaita ja maaryhmiä jotka aktiivisesti pyrkivät vähentämään naisten oikeuksien sopimuksen sitovuutta ja naisten oikeuksien toteutumista.

Kirkon Ulkomaanavun puolesta lisätietoja antaa:
vaikuttamistyön päällikkö Tapio Laakso, p. 050 536 3280, tapio.laakso@kirkonulkomaanapu.fi

PL 210 (Eteläranta 8)
00131 Helsinki
kirkonulkomaanapu.fi